

tudhatnának, hogy a "Gerlai örmény kompániának" városa 1714 év végén "királyi város" címet kapott (oppidum privilegiatum).

(7) A magyar frt 40 krból állott; míg a Rfl (rhénes frt) 60 krt foglalt magában.

(8) Akkor a törvény elé úgy állították az embert, hogy a város pecsétnyomójával egy darab papírra pecsétet nyomtak és azt küldötték el a megidézett egyénekhez. Ilyen volt az idézés szövege: Anno 1761 die 14 Mensis 9bris. Sigillum Citatorium, Certificatorium, Convocatorium, Attestatorium, Inquisitorium, Admonitorium, in & prohibitorium pro parte & in persona *Nobilis Joannis Gorove*

Sub poena florenorum 12. Extraditum per Primarium Privilegiatae Civitatis Armeno-Szamos-Ujváriensis Judicem, *Adeodatus Lászlóffy*

(9) Tanács-ülés alatt beszélgetni még halkán sem volt szabad.

(10) A gyufát csak 1850 után találták fel; addig a tüzet így élesztettek: szalmából csóvát csináltak és bele élő szentet tettek; aztán addig forgatták a csóvát a levegőben, míg lángra kapott. Ezért tartottak benn a házban szalmát.

(11) Bákhnél örmény igének jelentése: csókolni. Az örmény idézet magyar fordítása tehát ez: "Első (az"olajthozók") evangélium-olvasáskor nincs jelen, hogy az evangéliumos könyvet csókolhassa." Ugyanis a mult században a tisztikar (magistrat, elől ment a főbíró) és "communitas" az első evangélium-olvasása után közvetlenül ülőhelyéből felment az oltárhoz és ott sorban megcsókolták az üdv-iratot.

(12) Azért tiltotta el a szántást-vetést a város, mert szűk határunk alig volt elég a legeltetésre.

(13) 1730-ban (tehát 16 évvel később) felfogad a város egy Lukács nevű örményt, hogy ez lóháton tegyen szolgálatot a városnak. (Örmény prot. II. köt. 2. l.).

(14) A XVIII. század elején még az előljáróság is csókolta az evangéliumos könyvet (első evangéliumkor); most csak a miséző pap csókol evangéliumot segédletes mise alkalmával, a subdiaconus viszi fel az evangéliumos könyvet a misézőhöz.

(15) Gyászmise után most is szokás "koporsót szentelni"; ekkor nemcsak a rokonok, hanem mások is szoktak keresztet csókolni ("keresztet venni").

(16) A jegyző ezt a gondolatot hibásan fogalmazta örményül: nem ughd gám mádagh-ot, minek jelentése: búcsú vagy (ingyen) étkezés, hanem "ughdi dégh dévász mádagh"-ot (búcsú-helyen adott étkezés) kellett volna írnia. -A mult század első felében még szokásban volt a "mádagh". A vallásos örmény fogadást tett, hogy búcsúra megy és ott a szegényeket megvendégeli. Itt levágatott néhány marhát, borjút vagy júhot...Az elkészült ételek a szegények számára terített közös asztalra tettek. Ez búcsúhelyen adott közös asztal neve örményül: mádagh. A mádagh hazánkban most nincs szokásban, de a szucsávi (Bukovina) örmények ("Háczgádár") most is gyakorolják.

Magyarörmény konferencia és találkozó

"Örménymagyarok, akik hatottak, alkottak, gyarapítottak, hogy a haza fényre derüljön és kincses legyen Kolozsvár" címmel

Szervezők:

ARMENIA Örménymagyar Baráti Társaság (Kolozsvár)

Pro Armenia Alapítvány (Szamosújvár)

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület (Budapest)

Időpont: 2001. szeptember 15-16-án

Helyszín: Kolozsvár és Szamosújvár

Fővédnökök: dr. Jakubinyi György apostoli kormányzó

Eckstein Kovács Péter szenátor

A programból:

Több mint 20 előadás a magyarörménység múltjából, jelenéből és jövőjéről, kulturális műsorok, koszorúzás, könyvbemutatók, kiállítás megnyitó, kórustalálkozó, szentmise.

Híradás a Szabadság című napilapban... ...és ami abból kimaradt

Sikeres Szent Gergely-napi ünnepség Szamosújváron

A hagyomány szerint az örménység nagy hőse és az örmény kereszténység megalapítója, *Világosító Szent Gergely* a párthusok királyi családjából származott és Anak fia volt. Sok kaland után került Tridat király udvarába, s mivel vonakodott Anahit istennőnek véres áldozatot bemutatni, föld alatti börtönbe vetették. Miután kiszabadult, Gergely meggyógyította a királyt, és hatvan napos prédikációval megtérítette az örmény népet. Agathangelos szerint 4 millió örmény vette fel egy év alatt Kr. u. 301 körül a kereszténységet.

Világosító Szent Gergely idején Örményország elismerte a hierarchikus alapokon álló keresztény egyház fennhatóságát, és alávetette magát a római pápa parancsainak. Ennek a jelentős eseménynek az évfordulóját a pünkösöd utáni negyedik vasárnap (vagy szombaton) mind a gregoriánus, mind pedig a katolikus örmények megünnepelik.

Ez alkalommal a múlt hét végén Szamosújvár magyarörmény közössége megszervezte a hagyományos Szent Gergely ünnepét. Rég nem voltak jelen annyian, mint az idén. Igazi ünnep volt, amelyet jelenlétükkel amerikai és magyarországi vendégek is megtiszteltek. Jelen volt több neves személyiség is. A magyarországi örmény közösséget az Alex Avanesian elnök által vezetett küldöttség képviselte, de eljött a Szamos menti kisváros lakosainak hagyományos ünnepére dr. Issekutz Sarolta, a Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulásának elnöke is. Megtisztelték az örmények nagy ünnepét részvételükkel Varujan Vosganian és Varujan Pambuccian a Romániai Örmények Egyesületének vezetői, de első ízben vett részt a hagyományos szamosújvári örmények találkozóján Kariné Kazinian, Örményország bukaresti nagykövete. Az ünnepi szentmisét Jakubinyi György érsek, Örmény Apostoli kormányzó és Vartan Boghossi Latin-Amerikai örmény katolikus érsek celebrálta. Közreműködött Köpecziné Kirkósa Júlia operaénekes és a helyi örmény székesegyház énekkara.

Ugyancsak a múlt hét végén Szamosújvárott sor került az "Erdélyi Örmény mesék" könyv ismertetésére, valamint a kolozsvári művészek közreműködésével bemutatott "*Cudar ez a világ*" előadására. Mindkét esemény nagy sikernek örvendett.

Erkedi Csaba
Szabadság, 2001. július 2.

Ami a Szabadság című újságban megjelent ténszerű beszámolóból kimaradt

Erkedi Csaba beszámolója ténszerűen, pontosan felsorolja azokat az eseményeket, amelyek Szamosújvárott történtek, és bemutatja azokat a szereplőket is, akik a rendezvénysorozaton résztvettek.

Arról ugyan nem tesz említést, hogy Szamosújvárott valójában két rendezvénysorozat zajlott le egyidőben, **egymástól gondosan elkülönítő rendezési elv szerint.**